

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	471
Land:	Rusland
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Rusland. Identitetsdokumenter
Udgivet:	11. maj 2017
Optaget på baggrundsmaterialet:	28. august 2017

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Ukraina 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Situationen för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Ukraina präglas av ansträngningar att bryta med det sovjetiska arvet och den utbredda korruptionen. En grundläggande utmaning är den pågående konflikten med Ryssland och den ukrainska statens faktiska möjligheter att garantera mänskliga rättigheter på hela sitt territorium.

Amnesty rapporterar om kränkningar av krimtatarers mänskliga rättigheter på Krim, och rapporter föreligger om dödshot och utbrett våld mot romer i Ukraina, bland annat från högerextrema grupper.

De senaste president- och parlamentsvalen genomfördes 2014 och bedömdes återspegla folkviljan och vara i huvudsak fria, pluralistiska och rättvisa. Det finns en aktiv opposition i parlamentet. Kvinnor är generellt underrepresenterade i både politik och i näringsliv. Det civila samhället är aktivt. Medier tillåts verka fritt, men ägs ofta av oligarker och kan därför vara tendentiösa. De rättsvärdande myndigheterna som ofta är svaga och allmänt betraktas som korrumperade är under reformering. Straffrihet för högre tjänstemän och politiker är utbredd.

Hälsoläget i Ukraina är allvarligt, med en låg medellivslängd för män, världens lägsta vaccineringsgrad, stor utbredning av hiv och TBC, hög alkoholkonsumtion bland män och en relativt hög barnadödlighet. Våld i nära relationer är ett allvarligt problem. Diskriminering av etniska minoriteter förekommer och det finns en utbredd negativ syn på hbtq-

Freedom in the World 2017 - Crimea

Publisher [Freedom House](#)

Publication Date 15 April 2017

Cite as Freedom House, *Freedom in the World 2017 - Crimea*, 15 April 2017, available at: <http://www.refworld.org/docid/58ff3e264.html> [accessed 26 April 2017]

Disclaimer This is not a UNHCR publication. UNHCR is not responsible for, nor does it necessarily endorse, its content. Any views expressed are solely those of the author or publisher and do not necessarily reflect those of UNHCR, the United Nations or its Member States.

Freedom Status: Not Free

Aggregate Score: 9/100 (0 = Least Free, 100 = Most Free)

Freedom Rating: 6.5/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Political Rights: 7/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Civil Liberties: 6/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Quick Facts

Population: 2,300,000

Press Freedom Status: Not Free

OVERVIEW

In early 2014, Russian forces invaded the autonomous Ukrainian region of Crimea, which was then quickly incorporated into the Russian Federation through a referendum that was widely condemned as having been conducted in violation of international law. The occupation government severely limits political and civil rights, has silenced independent media, and employs antiterrorism and other laws against political dissidents. Some members of the peninsula's indigenous Tatar minority continue to vocally oppose the annexation, despite the risk of imprisonment.

Key Developments

- In November, the International Criminal Court stated in preliminary findings that the annexation of Crimea constituted a violation of Ukraine's territorial integrity and was "equivalent to an international armed conflict between Ukraine and the Russian Federation."
- In September, elections for the Russian State Duma were held in Crimea. Local rights activists reported that some residents were threatened with dismissal from their jobs if they failed to vote, or were pressured to attend a preelection rally for Russian president Vladimir Putin's United Russia party.
- Crimean Tatar activist Ervin Ibragimov was abducted in May, and his whereabouts were unknown at year's end.

Executive Summary

<http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=printdoc&docid=58ff3e264> 26-04-2017

Temanotat Russland

Identitetsdokumenter

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

The report concerns rules and procedures for issuance of Russian internal and international passports, and other identity documents such as birth certificate, death certificate, marriage certificate and military card.

Russian authorities issue two types of passports: internal and international passports. The internal passport is the main identity document for Russian citizens in Russia, while the international passport is used for travelling abroad. Russia introduced biometric international passports in 2006. However, non-biometric international passports are still issued.

Births, deaths and marriages are registered at local registry offices, ZAGS, who also issues such documents.

Corruption is widespread in Russia, also concerning issuance of documents. However, there is a lack of more detailed information on this topic.

SAMMENDRAG

Notatet omhandler regler og prosedyrer for utstedelse av innenriks- og utenrikspass og andre identitetsdokumenter som fødselsattest, dødsattest, ekteskapsattest og militærkort.

Russiske myndigheter utsteder to ulike typer pass: innenrikspass og utenrikspass. Innenrikspass er det sentrale identitetsdokumentet for russiske borgere i Russland, mens utenrikspass er til bruk for reise til utlandet. Russland innførte biometriske utenrikspass i 2006, og det utstedes for tiden både biometriske og ikke-biometriske utenrikspass.

Lokale folkeregisterkontorer (ZAGS) registrerer fødsler, død og ekteskapsinngåelser og utsteder også dokumentene for dette.

Korrupsjon er utbredt i Russland, også ved utstedelse av ulike typer dokumenter. Det mangler imidlertid mer detaljert informasjon om denne typen korrupsjon.

INNHold

1. Innledning	6
2. Innenrikspass.....	6
2.1 Prosedyrer for utstedelse av innenrikspass	7
2.2 Passnummer.....	8
2.3 Opplysninger i innenrikspasset.....	8
2.4 Registrering av barn i innenrikspass.....	9
2.5 Registrering og kontroll av opplysninger og underlagsdokumenter.....	10
3. Utenrikspass	10
3.1 Prosedyrer for utstedelse av utenrikspass	11
3.1.1 Utenrikspass for barn	11
3.2 Registrering og kontroll av opplysninger/grunner til å nekte en person utenrikspass	12
3.3 Søknad om pass ved russiske utenriksstasjoner.....	12
4. Andre identitetsdokumenter	13
4.1 Fødselsattest	13
4.2 Dødsattest	13
4.3 Ekteskapsattest	13
4.4 Militærkort.....	13
5. Korrupsjon og forfalskninger	14
5.1 Korrupsjon i Nord-Kaukasus.....	15
5.1.1 Korrupsjon i Tsjetsjenia	15
5.2 Korrupsjon og forfalskninger av dokumenter i Russland.....	15
5.2.1 Korrupsjon og betaling av bestikklser ved dokumentutstedelse i Tsjetsjenia	16
5.2.2 Utstedelse av pass til etterlyste.....	17
6. Referanser	19

1. INNLEDNING

Notatet tar for seg regler og prosedyrer for utstedelse av innenriks- og utenrikspass i Russland. Derneft sees det på regler og prosedyrer samt opplysninger som fremgår av øvrige russiske identitetsdokumenter: fødselsattest, dødsattest, ekteskapsattest og militærkort.

Opplysningene i notatet er i hovedsak basert på hvordan reglene etter loven skal praktiseres. Det må imidlertid tas høyde for at situasjonen kan være annerledes i praksis, ettersom det gjøres unntak fra regelverket, og siden korrupsjon i landet er utbredt. Dette er forhold som bidrar til at formelle regler og prosedyrer som det redegjøres for i notatet, i praksis ikke alltid følges. Der Landinfo har slik konkret informasjon, har dette blitt påpekt.

Notatet er en oppdatering av Landinfo temanotat Innenriks- og utenrikspass av 7. september 2012. Informasjonen i notatet er for det meste innhentet fra åpne nettbaserte kilder. Noe informasjon er imidlertid også innhentet på informasjonsinnhentingstreiser til Russland i juni 2009, november 2011, oktober 2012, november 2014 og februar 2016.

2. INNENRIKSPASS

Innenrikspass er det sentrale dokumentet som identifiserer russiske borgere innenfor Russlands grenser.¹ Alle russiske statsborgere over 14 år som er bosatt i Russland, er ved lov forpliktet til å ha innenrikspass (GUVU u.å.a).

I praksis skal russiske borgere alltid ha med seg innenrikspass, ettersom man kan bli stoppet i kontroll, og da må kunne vise at bostedsregistrering er i orden. Innenrikspass brukes i en rekke praktiske sammenheng som for eksempel ved helsetjenester, registrering av bosted, bankbesøk, og kjøp av fly- og togbilletter.²

Innenrikspass utstedes første gang ved fylte 14 år. Det er obligatorisk å fornye passet ved fylte 20 og 45 år. Passet er gyldig til én måned etter fylte 20 og 45 år (GUVU u.å.a). Man kalles ikke inn til fornyelse eller førstegangsutstedelse – det skjer etter eget initiativ (FMS, møte i Moskva november 2011).

Innenrikspass må erstattes ved tap (GUVU u.å.a). Landinfo har forstått det sann at passet også må erstattes i situasjoner som ved navneendring, kjønnsifte eller ved ødeleggelse.

¹ Manglende gyldig innenrikspass skal ifølge Russlands administrative lov om forseelser art. 19.15, straffes med bøter fra to tusen til fem tusen rubler (GUVU u.å.a).

² Russisk media (Russia Beyond the Headlines 2013) har tidligere annonsert at fra 2016 skulle det utstedes elektroniske ID-kort i plast (e-pass), som skulle erstatte innenrikspassene. Kortet skulle ligne på ID-kortet som brukes av EU-borgere, og ha en chip som inneholder informasjon om innehaver. Planen var å utstede kortet parallelt med innenrikspass, men at kortet i 2030 skulle erstatte innenrikspasset fullt og helt. Det later til at innføringen av de nye ID-kortene er forsinket (Bezlatnyj 2016). FMS i Groznyj uttalte til Udlændingestyrelsen i 2014 at ID-kortet skulle utstedes fra 2017 (Udlændingestyrelsen 2015, s. 67).

2.1 PROSEDYRER FOR UTSTEDELSE AV INNENRIKSPASS

Innenrikspass utstedes ved regionale kontorer/avdelinger ved Generaldirektoratet for migrasjon (GUVM), som er underlagt det russiske innenriksdepartementet (MVD), på stedet personen er bostedsregistrert eller faktisk oppholder seg (GUVM u.å.a; FMS, møte i Moskva november 2011).³

For å få utstedt eller erstattet innenrikspass må det legges ved fødselsattest, to bilder og et bevis på at personen er russisk statsborger (GUVM u.å.a). Fra 2007 ble statsborgerbeviset erstattet av et stempel på fødselsattesten som bekrefter at personen er russisk statsborger. Det er passmyndighetene på stedet man er bostedsregistrert (tidligere FMS) som har myndighet til å påføre et slikt stempel (Alinga Consulting Group 2007; Russian Service Centre u.å).

Dersom en person skal bytte eller erstatte passet, må det legges ved utløpt pass, to bilder og dokumenter som begrunner passbytte (GUVM u.å.a). Dersom en person mister passet, må vedkommende kontakte politiet og få bekreftelse på at passet er mistet (FMS, møte i Groznyj november 2011). Dokumenter som bekrefter opplysninger som føres inn i passet, må legges ved: dokumentasjon på militærtjeneste, ekteskapsattest/skilsmisseattest og fødselsattester for barn under 14 år (GUVM u.å.a).

Passet skal utstedes innen ti dager etter at søknaden er levert. Dersom en person søker om pass fra et annet sted enn der vedkommende er bostedsregistrert, tar utstedelsen lenger tid (inntil 30 dager) (Regjeringens dekret No. 828 1997).⁴

Det er krav om personlig oppmøte ved utstedelse av innenrikspass. Det er også mulig å søke om innenrikspass elektronisk via portalen *Gosuslugi.ru*, men man må uansett møte personlig for å levere original underlagsdokumentasjon og identifisere seg (*Gosuslugi.ru* u.å). Personen må undertegne passet ved utstedelse. Det eneste unntaket fra denne regelen er hvis søkeren er veldig syk eller sitter i fengsel og er forhindret fra å møte opp og hente passet. I slike tilfeller kan noen andre hente passet på vegne av søkeren, for eksempel en ansatt ved fengselet eller sykehuset. Identiteten til personen som henter passet, vil bli kontrollert av passmyndighetene. Alternativt kan passmyndighetene levere passet på adressen til søkeren (FMS i Groznyj, som sitert i Utlændingestyrelsen 2015, s. 66).

³ Fra 2006 til 2016 var det den føderale migrasjonstjenesten (FMS) som utstedte innenriks- og utenrikspass til russiske borgere. Før det var det passavdelingen i politiet som hadde denne oppgaven (Landinfo 2008, s. 2). Den føderale migrasjonstjenesten (FMS) ble nedlagt ved presidentens resolusjon nummer 156 av 5. april 2016. Samtidig ble Generaldirektoratet for migrasjon opprettet (GUVM) (Main Directorate for Migration Affairs – Gravnoe upravlenie po voprosam migratsii Ministerstva vnutrennikh del Rossijskoj Federatsii, med forkortelsen GUVM MVD RF). Generaldirektoratet er underlagt det russiske innenriksdepartementet (MVD). Som for FMS, er direktoratet ansvarlig for å implementere statlig migrasjonspolitikk, og har funksjoner for kontroll og offentlige tjenester på migrasjonsfeltet. Direktoratet har videre ansvar for å utstede innenrikspass, utenrikspass og for å foreta bostedsregistrering. Deler av GUVM har også politimyndighet. Sjefen for GUVM utpekes direkte av innenriksministeren (Wikipedia u.å).

⁴ Frem til nytt pass blir ferdig, får søker utstedt et midlertidig identitetsdokument; Forma No. 2P (Форма N. 2П) som er gyldig to måneder. Det midlertidige identitetsdokumentet inneholder bilde, navn, fødselsdato, fødested, bostedsadresse, betegnelse på hvilken myndighet som har utstedt dokumentet, informasjon om hvor lenge dokumentet er gyldig og årsaken til at det er utstedt midlertidig identitetsdokument (Regjeringens dekret No. 828 1997). Det fremgår imidlertid ikke når dokumentet ble utstedt (DRC & Utlændingestyrelsen 2012, s. 59). Dette midlertidige dokumentet må returneres ved avhenting av det nye innenrikspasset (FMS i Moskva, som sitert i Utlændingestyrelsen 2011, s. 19). Dokumentet er et løst ark (FMS, møte i Groznyj juni 2009).

Det koster 300 rubler (ca. 55 NOK)⁵ å få utstedt russisk innenrikspass. Erstatning av et tapt eller ødelagt pass koster 1500 rubler (ca. 280 NOK) (GUVVM u.å.a).

Russiske statsborgere kan ikke søke om innenrikspass ved russiske utenriksstasjoner (dette i motsetning til utenrikspass, se pkt. 3.4). Personer som befinner seg i utlandet, må tilbake til Russland for å få innenrikspass.

2.2 PASSNUMMER

Passnummeret i innenrikspasset består av ti siffer, og er inndelt i tre grupper av nummer: den første gruppen består av to tall som identifiserer føderasjonssubjektet⁶ som har utstedt passet.⁷ Den neste gruppen, som også består av to tall, angir året selve passformularet ble produsert.⁸ Den siste gruppen består av seks siffer, og er et løpende serienummer (PFR u.å; FMS, møte i Moskva november 2011; Regjeringens dekret 828 1997).

2.3 OPPLYSNINGER I INNENRIKSPASSET

I tillegg til opplysninger om personalia (navn, kjønn, fødselsdato- og sted), inneholder passet opplysninger om sivilstatus, antall barn, militærtjeneste, bostedsregistrering og utstedelse av utenrikspass. De ulike opplysningene føres inn på bestemte sider i passet, på bakgrunn av dokumentasjon fremlagt av søkeren.

Permanent bostedsregistrering stemples inn på de sidene i innenrikspasset som har tittelen (øverst på midten av siden) Места жительства (Mesta zjitelstva - Bosted) (Regjeringens Dekret No. 828 1997). Midlertidig bostedsregistrering blir ikke stemplet inn i passet, men fremgår av et løst ark som ligger i passet som refererer til innenrikspasset. Derimot blir avregistrering av permanent bostedsregistrering stemplet inn i innenrikspasset (se Landinfo 2008, s. 2). Når en person får et nytt innenrikspass, er det bare nåværende bostedsregistrering som fremgår i det nye passet. Tidligere registreringer og avregistreringer blir ikke ført inn (FMS, møte i Groznyj november 2011).

Sivilstatus skal fremgå på sider med tittel Семейное положение (Semejnoe polozjenie – Familiestatus), og omfatter både registrering og opphør av ekteskap (i form av stempel) (Regjeringens Dekret No. 828 1997). Ved utstedelse av nytt innenrikspass, skal ikke stempel for tidligere registrert ekteskap påføres dersom ekteskapet har opphørt eller er erklært ugyldig, f.eks ved død eller skilsmisse. Det er sivilstatus på utstedelsestidspunktet som føres inn.

⁵ Valutakurs per 3. mai 2017.

⁶ Russland har per i dag 85 føderasjonssubjekter. To av disse er imidlertid internasjonalt anerkjent som en del av Ukraina: Krim og Sevastopol.

⁷ Det kan søkes om og hentes både innenrikspass og utenrikspass hvor som helst i Russland. Utstedelsesmyndighet vil alltid være stedet der passet ble utstedt, selv om søknaden kan ha blitt innlevert et annet sted (FMS i Groznyj, som sitert i Utlændingestyrelsen 2015, s. 66).

⁸ Ifølge FMS i Moskva (møte, november 2011) vil året for produksjon av passet, som regel korrespondere med året passet ble utstedt. Det hender at årstallene ikke korresponderer. Dette skjedde i perioden 1997-2004, da man byttet ut sovjetiske innenrikspass med russiske, dvs. at man utstedte flere pass enn det ferdig trykte antallet. Det skjer også at man ved begynnelsen av et nytt kalenderår, vil bruke opp noen av fjorårets formularer, før man går over på «årets» formularer.

På sider med tittelen Воинская обязанность (Voinskaja objazannost – Militærplikt), skal det stemples inn at man er underlagt innkalling til militæret når en person har vært til registrering hos militærmyndighetene (Гражданин подлежащий призыву / Grazhdanin podlezjasjsjij przyvu – Borger underlagt innkalling). Når en person avtjener selve verneplikten, skal det stemples i passet at vedkommende er militærpliktig. Status som ikke-tjenestedyktig fremgår ikke av innenrikspasset (diplomatkilde A, e-post august 2011).⁹

Dersom en person har fått utstedt innenrikspass og/eller utenrikspass på et tidligere tidspunkt, skal dette fremgå i form av stempel i innenrikspasset (Regjeringens Dekret No. 828 1997).¹⁰ Stemplene for innenrikspass og utenrikspass er ulike. På stemplene for tidligere utstedte innenrikspass, står det Сведения о ранее выданном паспорте (Svedenija o ranee vydannom pasporte – Opplysninger om tidligere utstedt pass). Det tidligere passets passnummer skal fremgå av stempelet Серия ---- No.----- (Serija ---- No.-----). Videre inneholder stempelet navn på utgiverstedet, samt utstedelsesdato; Дата выдачи (Data vydatsji). På siste linje i stempelet, ved siden av underskriften, står koden for den passmyndighet som har innført stempelet (Administrativ regulering for innenrikspass 2012).

Stempel for utstedt utenrikspass har tittel Выдан паспорт (Vydan pasport – Utstedt pass). Passets serienummer skal fremgå av stempelet; Серия -- N.----- (Serija—N.-----). Serienummeret i russiske utenrikspass består av ni siffer – først to siffer, etter syv siffer. Videre fremgår utstedelsesdatoen for utenrikspasset От (от), XX.XX.XXXX, og en kode for hvor passet er utlevert (Administrativ regulering for innenrikspass 2012).

Etnisitet fremgikk av de gamle sovjetiske innenrikspassene, men fremgår ikke av dagens innenrikspass. Det brukes samme type innenrikspass over hele landet.

2.4 REGISTRERING AV BARN I INNENRIKSPASS

Innenrikspass utstedes til barn som har fylt 14 år. Barn under 14 år føres inn i foreldrenes innenrikspass. Fødselsattest for barnet må fremlegges, i tillegg til en bekreftelse på russisk statsborgerskap (som er et stempel på fødselsattesten, se del 2.1).

Det synes ikke å være en fastsatt frist for når foreldrene må ha registrert barna i innenrikspasset. Det er imidlertid ofte viktig for foreldre å få bostedsregistrert barna sine raskt. Helse- og sosialtjenester knyttes i praksis ofte til bostedsregistrering. I slike situasjoner blir dokumentasjon på barnet etterspurt og kontrollert. Foreldre skal legge frem barnets fødselsattest og eget innenrikspass med opplysninger om barnet, i tillegg til opplysninger om registrert adresse. Men også her kan det se ut som praksis varierer. Det er tilfeller der barn ikke er skrevet inn i foreldrenes innenrikspass, og hvor det ved legebisøk er tilstrekkelig å legge frem barnas fødselsattest (hvor

⁹ Informasjon om militærtjeneste skal også fremgå av militærboken n (военный билет - vojennij билет). Denne boken fås når tjeneste er avsluttet, eller hvis man får status som ikke-tjenestedyktig (diplomatkilde, e-post august 2011).

¹⁰ I henhold til Landinfos kunnskap kan praksisen knyttet til å føre inn opplysninger om tidligere utstedt innenrikspass og utenrikspass variere. Det er også uklart hvorvidt alle tidligere utstedte innenrikspass og utenrikspass føres inn.

opplysninger om foreldrene inngår) og foreldrenes innenrikspass (Norges ambassade i Russland 2010).

2.5 REGISTRERING OG KONTROLL AV OPPLYSNINGER OG UNDERLAGSDOKUMENTER

Informasjonen i søknad om innenrikspass registreres i et sentralisert elektronisk datasystem for innenrikspass, *AC Rossiskij passport*. Systemet har vært i drift siden 2007 (FMS i Groznyj, møte november 2011; FMS i Moskva, møte november 2011).

I henhold til administrativ regulering (2012) for utstedelse av innenrikspass pkt. 82 og 83 skal dokumenter som leveres sammen med søknad om innenrikspass granskes og verifiseres av avdelingsledelsen. Særlig grundig sees det på om søknadsskjema er fullstendig og riktig fylt ut, og det foretas en visuell kontroll av vedlagte dokumenter. Videre verifiseres informasjonen som er oppgitt i søknaden ved å sende anmodning om bekreftelse til relevante organer, slik som innenriksdepartementet (MVD), folkeregisteret (ZAGS), utdanningsinstitusjoner og militære myndigheter. Avdelingsledelsen rapporterer når informasjonen og identiteten oppgitt i søknaden er bekreftet, og det gis klarsignal for utstedelse av pass.

3. UTENRIKSPASS

I henhold til føderal lov 114-FZ om prosedyrer for innreise og utreise av den russiske føderasjon (Lov om innreise og utreise 1996) er utenrikspasset det dokumentet som skal bekrefte en russisk borgers identitet ved inn- og utreise av den russiske føderasjonen, og som bekrefter en russisk borgers identitet i utlandet.

Utenrikspass skaffes først når man skal foreta en utenlandsreise, ettersom innenrikspasset er det sentrale identitetsdokumentet for russiske borgere innad i Russland. I sovjettiden var det bare noen få som hadde utenrikspass, siden det knapt var mulig å reise til utlandet. Selv om mobiliteten i dag er større, og flere skaffer seg pass, er det likevel mange russere som ikke har vært utenfor Russland, og som derfor ikke er i besittelse av utenrikspass.

Det utstedes både biometriske og ikke-biometriske utenrikspass. Biometriske utenrikspass har blitt utstedt siden 2006. Biometriske pass inneholder en elektronisk chip med personlig data om personen, inkludert fingeravtrykk av to fingre (GUVU u.å.b).

Gyldighetstiden for biometriske pass er 10 år, og for ikke-biometriske pass 5 år (GUVU u.å.b). Russiske borgere kan velge om de vil ha biometrisk eller ikke-biometrisk pass. Målet er at det kun skal utstedes biometriske utenrikspass, og overføringen vil skje gradvis (møte med det russiske konsulatet i Oslo, september 2015; FMS, møte i Moskva 2011). Landinfo kjenner ikke til når dette skal gjennomføres, men som nevnt over, utstedes per i dag begge typer utenrikspass.

Prisen for biometriske pass for personer fra og med 14 år er 3500 rubler (ca. 650 NOK), og 1500 rubler (ca. 280 NOK) for de under 14 år. Ikke-biometriske pass

koster 2000 rubler (ca. 370 NOK) for personer fra og med 14 år, og 1000 rubler (ca. 190 NOK) for personer under 14 år (GUVVM u.å.b).¹¹

3.1 PROSEDYRER FOR UTSTEDELSE AV UTENRIKSPASS

Søknad om utenrikspass rettes til Generaldirektoratet for migrasjon (GUVVM) (underlagt innenriksdepartementet – MVD) på stedet man er bostedsregistrert eller faktisk oppholder seg. Man kan også søke om pass elektronisk gjennom den tidligere nevnte felles nettportalen for offentlig og kommunale tjenester; Gosuslugi (GUVVM u.å.b).

Dersom det søkes om utenrikspass på stedet man er bostedsregistrert, skal behandlingstiden i henhold til art. 10 i lov om innreise og utreise (1996) ikke overskride en måned. Dersom det søkes om pass på sted man ikke er bostedsregistrert, skal ikke behandlingstiden ta mer enn fire måneder.

Søknader om utenrikspass må fremmes ved personlig oppmøte. Dersom det søkes om pass via nettportalen Gosuslugi, må søkeren likevel møte personlig for å levere original underlagsdokumentasjon og signere søknaden (FMS i Groznyj som sitert i Utlendingestyrelsen 2015, s. 67). Ifølge FMS i Groznyj (som sitert i Utlendingestyrelsen 2015, s. 67) er det ikke mulig å søke om eller hente utenrikspass ved stedfortreder. Innenrikspass kan i noen tilfeller hentes ved stedfortreder (se del 2.1).

Ved søknad om utenrikspass (både biometrisk og ikke-biometrisk) må det legges ved originalt innenrikspass, utenrikspass (dersom det fremdeles er gyldig), bevis på fullført militærtjeneste (for menn mellom 18 og 27 år), passbilder (kun for biometrisk pass) og kvittering for betalt passavgift (GUVVM u.å.b; Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.a).

Når det ustedes nye utenrikspass, blir det utgåtte passet annullert og returnert til søkeren (GUVVM u.å.b; Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.a).

3.1.1 Utenrikspass for barn

Barn under 18 år kan få eget pass. De kan også skrives inn i foreldres ikke-biometriske pass frem til de er 14 år. Barn kan ikke skrives inn i foreldres biometriske pass (Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.b).

For barn mellom 14 og 18 år som søker pass, må følgende dokumenter legges ved: forelder/foreldres utenrikspass, barnets eventuelle tidligere utenrikspass, innenrikspass, fødselsattest for barn med stempel som bekrefter at barnet er russisk borger, passbilder av forelder og barnet (kun for ikke-biometrisk pass) (Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.a).

I de tilfeller det søkes om pass for barn under 14 år må det legges ved utenrikspass for en forelder/verge, barnets eventuelle tidligere utenrikspass, fødselsattest med stempel om at barnet er russisk statsborger, passbilder (kun for ikke-biometriske pass) (Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.a).

¹¹ Valutaberegning fra 3. mai 2017.

Pass for barn under 14 år hentes av forelder. Pass for barn mellom 14 og 18 år hentes av barnet ifølge med samme forelder som leverte søknaden (Den russiske ambassade i Storbritannia og Nord-Irland u.å.c).

3.2 REGISTRERING OG KONTROLL AV OPPLYSNINGER/GRUNNER TIL Å NEKTE EN PERSON UTENRIKSPASS

Informasjonen i søknadskjemaet registreres i det føderale sentraliserte datasystemet for utenrikspass, *AC Zagrandokymentyj*. I likhet med datasystemet for innenrikspass, ble dette innført i 2007 (FMS Groznyj, møte november 2011; FMS Moskva, møte november 2011).

I henhold til art. 15 i den føderale loven om prosedyrer for innreise og utreise (1996) er det flere grunner til å ilegge en person utreiseforbud, og til å nekte utstedelse av utenrikspass: at person er innkalt eller ikke har avsluttet militærtjeneste/alternativ militærtjeneste, at person er mistenkt eller tiltalt i en straffesak, eller domfelt, men venter på å avtjene straff, at personen har oppgitt falske opplysninger i søknad om utenrikspass eller at personen har utestående fordringer/gjeld til staten.

Skattemyndigheter, politi, FSB og andre lovhåndheverende organer blir automatisk varslet ved søknader om utenrikspass. I løpet av behandlingstiden på én måned sjekker politi, FSB, mv. sine datasystemer eller lister for å se om søkeren er etterlyst eller om det foreligger andre forhold som tilsier at personen ikke kan forlate landet. FMS Groznyj opplyste til danske utlendingsmyndigheter at den vanligste årsaken til at en person nektes utstedt pass, er ubetalt skatt (Udlændingestyrelsen 2015, s. 67).

3.3 SØKNAD OM PASS VED RUSSISKE UTENRIKSSTASJONER

Russiske borgere kan søke om pass ved russiske utenriksstasjoner. I et møte med det russiske konsulatet i Oslo i september 2015, ble det opplyst at for søknader om ikke-biometriske pass er behandlingstiden opp til fire måneder.¹² For biometriske pass er behandlingstiden opp til to måneder. Man kan velge om man vil ha et biometrisk eller et ikke-biometrisk pass. Passene produseres i Russland, og sendes tilbake til Norge.¹³

Søknad om pass leveres elektronisk. Tidligst tre dager etter søknad må personen henvende seg personlig til ambassaden hvor det legges frem underlagsdokumentasjon i form av gyldig utenrikspass. Dersom passet ikke lenger er gyldig, må det legges frem gyldig innenrikspass (Den russiske føderasjons ambassade i Norge u.å.a). Dersom søkeren mangler gyldige underlagsdokumenter (utenriks- eller innenrikspass) som bekrefter identitet og statsborgerskap, må søkerens statsborgerskap verifiseres av russiske myndigheter. For å gjøre dette, må personen legge frem andre tilgjengelige russiske dokumenter. En statsborgerskapsundersøkelse kan ta fra én til fire måneder, avhengig av hvilken dokumentasjon og hvilke opplysninger som legges frem (Den russiske føderasjons ambassade i Norge u.å.b; møte med det russiske konsulatet, september 2015).

¹² Konsulatet har biometri-utstyr. Det har Generalkonsulatet i Kirkenes også (møte med det russiske konsulatet i Oslo, september 2015).

¹³ For mer informasjon om passutstedelse ved det russiske konsulatet i Oslo, se Landinfo respons: Utstedelse av utenrikspass og engangsreisebevis ved russisk utenriksstasjon i Norge (2015).

4. ANDRE IDENTITETSDOKUMENTER

4.1 FØDSELSATTEST

Det er det russiske folkeregisteret ZAGS¹⁴ (ЗАГС) som registrerer opplysninger om fødsel, ekteskap, skilsmisse, farskap, adopsjon og navneendring og som utsteder attester basert på registrert informasjon (Lov om sivilstatus 1997).

I henhold til lov om sivilstatus art. 14 utsteder helseinstitusjonen der fødselen fant sted et fødselsbevis kalt *Spravka o rozhdenii* (справка о рождении), som er gyldig i en måned. På bakgrunn av dette beviset utsteder folkeregisteret en fødselsattest. Ifølge lovens art. 16 skal fødsel meddeles ZAGS senest en måned etter fødselen (Lov om sivilstatus 1997).

I henhold til lov om sivilstatus art. 21 er det anledning til å senregistrere fødsel på bakgrunn av søknad fra foreldre. Samme dokumentasjon som ved «vanlig» fødselsregistrering, må legges frem. Dersom slik dokumentasjon ikke kan legges frem, blir fødsel stadfestet på bakgrunn av domstolsavgjørelse.

En fødselsattest skal ifølge art. 23 i lov om sivilstatus inneholde følgende opplysninger: barnets etternavn, fornavn, patronym, samt fødselsdato og fødested. Videre fremgår navn og statsborgerskap på foreldre, utstedelsesdato for fødselsattesten og hvilket folkeregisterkontor som har utstedt attesten.

4.2 DØDSATTEST

Dødsfall skal meldes til ZAGS (folkeregisteret) senest tre dager etter død har inntruffet. Folkeregisteret registrerer dødsfallet og utsteder dødsattest på bakgrunn av bekreftelse utstedt av lege eller helseinstitusjon. Følgende informasjon fremgår av dødsattesten: navn, fødselsdato og -sted, siste bostedsregistrerte adresse, statsborgerskap, dato og sted for dødsfall (Lov om sivilstatus 1997 art. 64-68).

4.3 EKTESKAPSATTEST

Inngåelse av ekteskap skjer ved at ekteskap registreres hos ZAGS. Man kan i tillegg vies religiøst, men ekteskapet må først være registrert hos ZAGS for å være gyldig etter russisk lov.¹⁵ For å inngå ekteskap krever ZAGS undertegnet søknad fra begge partene, gyldig innenrikspass og eventuell skilsmisseattest hvis parten(e) har vært gift før. Selve ekteskapsattesten inneholder følgende informasjon: navn (før og etter inngått ekteskap), fødselsdato og -sted, statsborgerskap og nasjonalitet, dato for ekteskapsinngåelse, sted for registrering av ekteskap og dato for utstedelse av ekteskapsattest (Lov om sivilstatus 1997 art. 24-30).

4.4 MILITÆRKORT

Militærkort, eller *Vojennyj билет* (военный билет), skrives ut til personer som har avtjent militærtjeneste, gått over til reservestyrker, de som ikke har avtjent

¹⁴ Записи актов гражданского состояния.

¹⁵ En del (muslimer) velger kun å gifte seg religiøst, uten først å registrere ekteskapet hos ZAGS. Ekteskapet er da ikke gyldig etter russisk lov. Dette forekommer en del i Nord-Kaukasus. For mer informasjon, se Landinfo notat Tsjetsjenia: Ekteskapsinngåelse, skilsmisse og barnefordeling (2014).

militærtjeneste på grunn av medisinske eller andre årsaker, og de som har fylt 27 år, men som ikke har avtjent militærtjeneste (Lifos 2016, s. 31).

I militærkortet noterer militærmyndighetene forhold som berører vedkommendes militærtjeneste. Kortet skal blant annet fremvises ved søknad til universitetet, søknad om lån og ved folketelling (Lifos 2016, s.31).

5. KORRUPSJON OG FORFALSKNINGER

Korrupsjon er et alvorlig problem i Russland. På Transparency Internationals korrupsjonsindeks for 2016, som måler hvor korrupt et lands offentlig sektor oppfattes å være,¹⁶ befinner Russland seg som nummer 131 av 176 land, hvor 176 vurderes som mest korrupt. Andre land som deler 131. plassen med Russland er: Ukraina, Iran, Nepal og Kasakhstan (Transparency International 2017).

I en meningsmåling formidlet i Global Corruption Barometer¹⁷ for 2013, sa 79 % av de spurte at de oppfattet korrupsjon som et alvorlig problem i offentlig sektor i Russland. 39 % sa at korrupsjonsnivået hadde forblitt det samme, mens 13 % sa det hadde økt litt, og 37 % sa det hadde økt veldig. Korrupsjon ble ansett å være høyest i politiet – 89 % oppfattet politiet som korrupt/svært korrupt. 92 % oppfattet øvrige offentlige tjenestemenn og ansatte som korrupte/svært korrupte. 30 % mente at myndighetene er svært ineffektive når det gjelder bekjempelse av korrupsjon, 47 % mente de er ineffektive, mens 18 % mente verken eller (Transparency International 2013). I en måling foretatt av det uavhengige russiske meningsmålingsinstituttet, Levada (som sitert i Interfax 2014),¹⁸ mente 45 % av de spurte at bestikkelser er den vanligste formen for korrupsjon, etterfulgt av «behind-the-scenes» påvirkning (33 %) og nepotisme (31 %).

Tidligere president Dimitrij Medvedev erklærte kort tid etter at han kom til makten i 2008 at han ønsket å bekjempe korrupsjon, og undertegnet en nasjonal antikorrupsjonsplan (NAP) i juli 2008. (Popovich et al. 2011). Ifølge U.S State Departements *Investment Climate Statement* for Russland for 2014 har implementeringen av reformene hatt blandede resultater.

Som nevnt over, er betaling av bestikkelser i det russiske samfunnet vanlig. Russland er et land med tungt byråkrati, og saksbehandling i offentlig etater kan ta lang tid. Ved å betale bestikkelser kan man korte ned denne tiden. I andre tilfeller må man betale bestikkelser for å få tilgang til tjenester man etter loven har rett til. Det er for eksempel vanlig at man i kontakt med helsevesenet betaler - på oppfordring eller etter eget initiativ - for å få behandling, til tross for at helsetjenester skal være dekket gjennom obligatorisk helseforsikring. Mange betaler også for å få bedre behandling.

¹⁶ Indeksen bygger på informasjon om korrupsjon fra ulike undersøkelser foretatt av uavhengige og anerkjente institusjoner (Transparency International 2017).

¹⁷ Global Corruption Barometer undersøker/kartlegger vanlige menneskers erfaringer med korrupsjon, der respondentene svarer på spørsmål som hvorvidt de har betalt bestikkelser, om korrupsjon har økt i landet og om myndighetene bekjemper korrupsjon på en effektiv måte (Transparency International 2013).

¹⁸ 1630 respondenter på 134 ulike steder i Russland deltok i målingen (Interfax 2014).

Russere ser ikke nødvendigvis på dette som bestikkelser, men som et «tilskudd» til underbetalte leger (Krainova 2011; Balmforth & Feifer 2011; Lally 2012).

5.1 KORRUPSJON I NORD-KAUKASUS

Mye tyder på at korrupsjon er mer utbredt i Nord-Kaukasus enn i andre deler av Russland (Memorial 2014, s. 3; Crisis Group 2015, s. 31). Såkalt elitekorrupsjon er svært utbredt, og eksperter kaller området for et budsjettmessig «svart hull» (Crisis Group 2015, s. 31).

Noen måneder etter at Vladimir Putin ble president på nytt i 2012, lanserte han en anti-korrupsjons kampanje i regionen. Han uttalte året senere at regionens korrupsjonsproblemer er spesielt alvorlige sammenlignet med resten av landet. En omfattende kampanje ble lansert i Dagestan, mot korrupte lokale klaner og maktstrukturer. Per 2014 stod mer enn 700 statlige og lokale tjenestemenn overfor administrative eller strafferettslige tiltaler (Crisis Group 2015, s. 32).

Ikke desto mindre, innbyggere i Nord-Kaukasus rapporterer om korrupsjon på nesten alle områder i hverdagslivet. Med bestikkelser kan man blant annet kjøpe vitnemål, attester for sykdom og uførhet og førerkort. Som det sies i Dagestan: «Alt har sin pris ... enten det dreier seg om en plass på fødestuen eller et gravsted» (Crisis Group 2015, s. 32).

5.1.1 Korrupsjon i Tsjetsjenia

Ifølge den tsjetsjenske journalisten Majnat Kurbanova (2012) peker Tsjetsjenia seg ut når det gjelder utbredelsen av korrupsjon i Nord-Kaukasus. Som forklaring på dette vises det til de to Tsjetsjenia-krigene (1994 – 1996 og 1999 – formelt avsluttet 2009), i kombinasjon med store økonomiske overføringer til gjenoppbygging og Tsjetsjenias politiske overhode Ramzan Kadyrovs styresett. For flere år siden lanserte Kadyrov en kampanje mot korrupsjon, hvilket gjorde at lokal media dekket arrestasjoner av offentlig ansatte som var mistenkt for korrupsjon. Dette bidro imidlertid ikke til å redusere korrupsjonsnivået, men ifølge Kurbanova ble korrupt praksis heller mindre synlig og mer utspekulert.

En representant for den internasjonale organisasjonen International Medical Corps (møte i Moskva, oktober 2012), som har hatt tilstedeværelse i Tsjetsjenia, opplyste at korrupsjon er en av metodene for å få ting gjort i Tsjetsjenia. Det er en del av systemet og folk forventer at de skal betale «ekstra». Man må for eksempel betale for å få seg en jobb, eller man kan kjøpe seg et førerkort. Korrupsjonen «oljer systemet».

5.2 KORRUPSJON OG FORFALSKNINGER AV DOKUMENTER I RUSSLAND

Professor i statsvitenskap ved Institute for European, Russian and Eurasian Studies ved Carleton universitetet i Ottawa (som sitert i IRB 2013), var av den oppfatning at russiske myndighetsorganer som er ansvarlige for å utstede identitetsdokumenter, har blitt mer effektive de siste årene og at det utøves strengere kontroll i utstedelsesprosessen. Det er en klar forskjell fra 2007-2008, særlig som følge av utvikling av datasystemer og opplæring av ansatte.

Landinfo er kjent med forekomsten av falske underlagsdokumenter i forbindelse med søknad og utstedelse av visum til Russland. Den regionale avisen Fontanka skrev i oktober 2015 om utbredt bruk av falske invitasjonsbrev fra utdanningsinstitusjoner og bedrifter i St. Petersburg. Undersøkelser av bedrifter som har utstedt hundrevis av

invitasjoner til syriske forretningsmenn, avdekket at skolene/bedriftene var fiktive. En tidligere russisk UD-ansatt skal ha vært en av hovedaktørene bak virksomheten (Korotkov 2015; Johansen 2015).

Ifølge en diplomatkilde B (november 2014) er det lett å forfalske bevis for arbeidstillatelse i Russland. Etter det kilden kjente til er det først og fremst falske kopier av bevis for arbeidstillatelse som sirkulerer, og det er sannsynligvis et marked for å kjøpe slike dokumenter. Diplomatkilden hadde også gjennom sitt arbeid sett falske oppholdstillatelser. Slike tillatelser er svært enkle å forfalske, ifølge kilden, og det er trolig også et marked for å kjøpe slike dokumenter. Den samme kilden kjente også til falske bankerklæringer, hvor enten hele dokumentet er et falsum, eller at selve erklæringen er ekte, men opplysningene falske. Ifølge den samme kilden er det veldig lett å kjøpe ulike dokumenter i Russland. HRW opplyste til Landinfo (møte februar 2016) at det også er korrupsjon knyttet til utstedelse av arbeidstillatelsen kalt patent.¹⁹ For å få patent, må man bestå en språkprøve i russisk og få helseattest på at man ikke er smittet med HIV/AIDS. Det er bedrifter med en eller annen tilknytning til myndighetsstrukturer som lager slike helseattester (uten å faktisk foreta testene), og som selger disse videre.

5.2.1 Korrupsjon og betaling av bestikkelser ved dokumentutstedelse i Tsjetsjenia

Ifølge en journalist med bakgrunn fra Tsjetsjenia (møte i Moskva, oktober 2012) skjer hverdagskorrupsjonen i Tsjetsjenia først og fremst i forbindelse med utbetaling av velferdsgoder. For eksempel har man i forbindelse med utbetaling av kompensasjon for tapt eiendom etter krigene i Tsjetsjenia, delt beløpet med byråkratene for å få pengene utbetalt raskere. Også personer som ikke har krav på slik kompensasjon, har kunnet kjøpe underlagsdokumentasjon til dette på feilaktig grunnlag. Det er også korrupsjon i forbindelse med utbetaling av sertifikat for morskapital (som utbetales for barn nummer to og tre). Journalisten hevdet at det ikke er så mye såkalt elitekorrupsjon (for eksempel korrupsjon i forretningslivet) i Tsjetsjenia som det er i andre deler av Russland.

Ifølge flere kilder fra Nord-Kaukasus er det vanlig at de som søker om pass må betale mer enn det offisielle passgebyret for å få pass utstedt. Behandlingstiden er i praksis som regel mye lenger enn det som fremgår av loven, og ved å betale bestikkelser, kan man få passet utstedt på kortere tid (representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (a), møte 2010; Kurbanova 2012; representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (c), møte i Moskva februar 2016). En del innbyggere i Tsjetsjenia har hevdet at det er problematisk å få utstedt utenrikspass, også de ikke-biometriske, og at de har måttet betale mer enn det offisielle passgebyret. For et ikke-biometrisk utenrikspass har de måttet betale 4000 rubler i stedet for det offisielle gebyret som var på 1000 rubler²⁰ da artikkelen ble skrevet i 2010. Til tross for dette kunne det ta opp til to måneder å få passet utstedt (offisielt skal det ta én måned å få utstedt pass). Andre tsjetsjenske innbyggere fortalte at man

¹⁹ Patent gir personer som kommer fra visumfrie land rett til å arbeide i Russland. Man kan bare jobbe i føderasjonssubjektet der patentet ble gitt. Patent utstedes for inntil 12 måneder. Etter 12 måneder kan personen få patent for nye 12 måneder, uten først å forlate Russland (FMS u.å.). Patent koster 4000 rubler i måneden (i overkant av 500 NOK pr. april 2016). Dette inkluderer blant annet grunnleggende helseforsikring (HRW, møte februar 2016).

²⁰

kunne man få pass utstedt på én uke dersom man betalte 300 amerikanske dollar, i tillegg til det offisielle passgebyret på 1000 rubler (Ibragimov 2010). Ifølge den tsjetsjenske journalisten Kurbanova (2012) er det mer regelen enn unntaket at man må betale bestikklser (300 dollar eller 250 euro) i tillegg til passgebyret for å få utstedt pass. En kilde som Landinfo har anonymisert av sikkerhetshensyn (anonym kilde, møte 2016), opplyste at en kollega betalte (ukjent når) 250 dollar (ca. 12 000 rubler) for et pass som vedkommende fikk etter fem dager.

En velinformert kilde Landinfo møtte på tjenestereise til Russland i november 2011, opplyste at det tar lang tid å få utstedt utenrikspass. Det er spesielt lang ventetid for å få utstedt ikke-biometriske utenrikspass. Mange betaler derfor bestikklser for å unngå kø og for å få passet utstedt raskere. En kilde viste til seg selv som eksempel. Han er fast bostedsregistrert i Rostov, men ønsket å få utenrikspass utstedt i Groznyj, hvilket han har rett til etter loven (se del 3.1). FMS opplyste at han måtte betale ekstra (600 amerikanske dollar) for å få det utstedt i Groznyj. Det ønsket han ikke å gjøre, og dro derfor til Rostov og fikk passet utstedt der.

5.2.2 Utstedelse av pass til etterlyste

Landinfo har forhørt seg med flere kilder med jevne mellomrom om i hvilken grad ansatte ved passmyndighetene i Tsjetsjenia vil utstede pass til etterlyste personer mot betaling av bestikklser. Inntrykket er at dette har skjedd, men trolig ikke ofte. Det blir sett på som et alvorlig forhold for den ansatte ved passmyndigheten dersom det skulle komme for en dag.

En representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (a) (møte, mars 2010) med god kunnskap om forholdene i Tsjetsjenia, mente at dersom en ansatt i FMS utsteder pass til en etterlyst opprører,²¹ vil dette kunne bli ansett som å ha gitt bistand til opprørere. Dette ønsker man ikke å risikere. En annen representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (b) (møte, august 2010), som også kjenner forholdene i Tsjetsjenia godt, mente på sin side at det er mulig for personer som er etterlyst for opprørsvirksomhet å få utstedt pass, enten med falske eller ekte personopplysninger, og ved å betale til venner eller slektninger i FMS. Kilden nevnte et konkret eksempel der en ansatt ved et av FMS sine lokalkontorer i Tsjetsjenia ble pågrepet for å ha utstedt pass til en etterlyst kvinnelig opprører. Som svar på spørsmål om ikke FMS-ansatte er redde for å bli avslørt, svarte representanten at det er de nok, men at de på grunn av pengene likevel vil kunne la seg friste til å gjøre det.

En journalist med tsjetsjensk bakgrunn (møte, oktober 2012) viste til en skandale i FMS på 2000-tallet, der en kvinnelig FMS-ansatt utstedte pass til en opprører. Den ansatte hadde unnlatt å søke i FSBs etterlysningsregister. Journalisten kjente også til et annet tilfelle fra delrepublikken Karachaevo-Cherkessia (ukjent når) der det var en rettssak/skandale mot FMS, som hadde utstedt pass til opprørere. Ifølge journalisten forekom slike tilfeller oftere før (Landinfo forstår dette som på 2000-tallet) enn det gjør nå (dvs. per 2012). Arkiver og databaser var i dårligere stand den gang, nå finnes det bedre systemer som gjør dette vanskeligere. I tillegg forstår ansatte ved

²¹ Den føderale migrasjonstjenesten (FMS) hadde som tidligere nevnt ansvaret for passutstedelser på dette tidspunktet og frem til våren 2016.

passmyndighetene hvor stor risikoen er. De har mulighet til å tjene ekstra penger på mindre risikable måter.

Landinfo forhørte seg på nytt i 2016 om det samme temaet. En representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon (c) med god innsikt i forholdene i Tsjetsjenia (møte i Moskva, februar 2016), mente det er lite sannsynlig at en person vil få utstedt utenrikspass dersom vedkommende er etterlyst, men at det er mulig. Den ansatte som utsteder passet, vil selv kunne bli straffet for dette. Men dersom en person er etterlyst lokalt i Tsjetsjenia og betaler svært høye summer, vil dette ifølge representanten fortsatt kunne være mulig.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- [Administrativ regulering for innenrikspass] (2012). *Administrativnyj reglament. Federalnoj migratsionnoj slyzjby po predostavleniiu gosudarstvennoj uslugi po vydatsje, zamene pasporta grazhdanina Rossijskoj Federatsii, udostoverjajusjevo litsnost grazhdanina Rossijskoj Federatsii na territorii Rossiskoj Federatsii* [Administrativ regulering. Den føderale migrasjonstjenestens tilbud av offentlige tjenester for utstedelse og erstatning av russiske pass som bekrefter identiteten til Den russiske føderasjonens borgere på Den russiske føderasjonens territorium]. Moskva: GUVM. Tilgjengelig fra https://xn--b1aew.xn--p1ai/upload/site1/folder_page/008/688/804/391_pdf.pdf [lastet ned 3. mai 2017]
- Alinga Consulting Group (2007, 10. februar). Citizenship inserts to be replaced by stamps. Moskva: Alinga Consulting Group. Tilgjengelig fra <http://www.acg.ru/english/news2.phtml?m=940> [lastet ned 5. mai 2017]
- Balmforth, T. & Feifer, G. (2011, 14. august). Russian Health Care Provides No Real Safety Net. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/a/russian_health_care_provides_no_real_safety_net/24296527.html [lastet ned 19. oktober]
- Bezlatnyj, D. (2016, 28. februar). Elektronnyj pasport RF [Elektronisk pass RF]. *Imeu Pravo [blogg]*. Tilgjengelig fra <http://about-russia.ru/passport.html> [lastet ned 23. september 2016]. [Lenke ikke lenger virksom]
- Crisis Group (2015, 7. juli). *North Caucasus: The challenges of integration (IV): Economic and social imperatives*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/237-north-caucasus-the-challenges-of-integration-iv-economic-and-social-imperatives.pdf> [lastet ned 3. april 2017]
- DRC, dvs. Danish Refugee Council & Udlændingestyrelsen (2012, august). *Chechens in the Russian Federation – residence registration, racially motivated violence and fabricated criminal cases*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/01750EB0-C5B1-425C-90A7-3CE3B580EEAA/0/chechens_in_the_russian_federation.pdf [lastet ned 5. mai 2017]
- Gosuslugu.ru (u.å). Zamena pasporta grazhdanina Rossiskoj Federatsii v slytsjaje distizjenija vosrasta 20 ili 45 ljet [Erstatning av pass for borgere av den russiske føderasjon ved fylte 20 eller 45 år]. *Gosuslugu.ru*. Tilgjengelig fra https://www.gosuslugi.ru/pgu/service/10000002012_300.html#!_description [lastet ned 26. september 2016]
- GUVM, dvs. Generaldirektoratet for migrasjon (u.å.a). *Vydatsja pasporta grazhdanina Rossiskoj federatsii [Utstedelse av innenrikspass i den russiske føderasjonen]*. Moskva: GUVM. Tilgjengelig fra <https://xn--b1aew.xn--p1ai/Deljatelnost/emvd/guvm/%D0%B2%D1%8B%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D1%84> [lastet ned 3. mai 2017]
- GUVM (u.å.b). *Oformlene zagranpasporta [Registrering av utenrikspass]*. Moskva: GUVM. Tilgjengelig fra <https://xn--b1aew.xn--p1ai/Deljatelnost/emvd/guvm/%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0> [lastet ned 3. mai 2017]
- Ibragimov, M. (2010, 7. mars). B Tsjetsjne natsjalas vydatsja zagranpasportov novogo [I Tsjetsjenia har man begynt å utstede en ny type utenrikspass]. *Kazkaz-uzel*. Tilgjengelig fra <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/166256/> [lastet ned 8. mai 2017]

- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 15. november). *Russia: Availability of fraudulent documents*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.refworld.org/docid/52a831074.html> [lastet ned 3. mai 2017]
- Interfax (2014, 18. november). Russians tend to call corruption indestructible – poll. *Russia Beyond the Headlines*. Tilgjengelig fra http://rbth.com/news/2014/11/18/russians_tend_to_call_corruption_indestructible_-_poll_41472.html [lastet ned 7. oktober 2016]
- Johansen, P. A. (2016, 30. januar). Fiktive selskaper åpnet døren til Norge for syrere. *Aftenposten*. Tilgjengelig fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/Fiktive-selskaperapnet-doren-til-Norge-for-syrere-8338648.html> [lastet ned 4. april 2017]
- Kurbanova, M. (2012, 25. januar). Chechnya, school of corruption. *Rovereto: Osservatorio balkani e caucaso*. Tilgjengelig fra <http://www.balcanicaucaso.org/eng/Regions-and-countries/Chechnya/Chechnya-school-of-corruption-110568> [lastet ned 4. april 2017]
- Korotkov, D. (2015, 13. oktober). Sirijtsy khlynuli v Peterburg [Syrere strømmer til St. Petersburg]. *Fontanka*. Tilgjengelig fra <http://www.fontanka.ru/2015/10/13/148/> [lastet ned 5. mai 2017]
- Krainova, N. (2011, 23. november). Free health care under threat. *Moscow Times*. Tilgjengelig fra <http://www.themoscowtimes.com/news/article/freehealth-care-under-threat/448423.html> [lastet ned 19. oktober 2016]
- Lally, K. (2012, 20. desember). Russian still forced to pay bribes, despite corruption fight. *Washington Post*. Tilgjengelig fra https://www.washingtonpost.com/world/europe/russians-still-forced-to-pay-bribes-despite-corruption-fight/2012/12/20/f422ec8c-4384-11e2-9648-a2c323a991d6_story.html [lastet ned 4. november 2016]
- Landinfo (2008, 14. november). Russland: Forskjellen på innenrikspass og utenrikspass. Oslo: Landinfo.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen.

- Landinfo (2015, 14. desember). *Utstedelse av utenrikspass og engangsreisebevis ved russisk utenriksstasjon i Norge*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3272/1/3272_1.pdf [lastet ned 10. oktober 2016]
- Landinfo (2014, 16. juli). *Ekteskapsinngåelse, skilsmisse og barnefordeling*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2927/1/2927_1.pdf [lastet ned 3. mai 2017]
- Lifos (2016, 15. januar). *Folkbokføring, medborgarskap och identitetshandlingar* (version 1.0). Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36676> [lastet ned 3. mai 2017]
- [Lov om innreise og utreise] (1996). *Federal'nyj zakon ot 15 avgusta 1996 g. N 114-F3 «O porjadke vyezda iz Rossijskoj Federatsii i vjezda v Rossijskoju Federatsiju» [Føderal lov av 15. august 1996 g. N 114-F3 om prosedyrer for innreise og utreise av den russiske føderasjonen]*. Tilgjengelig via Consultant.ru. http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_11376/ [lastet ned 5. mai 2017]
- [Lov om sivilstatus] (1997). *Ob aktakh grazhdanskogo sostojanja [Om sivilstatus]*. Tilgjengelig via Consultant.ru http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_16758/ [lastet ned 5. mai 2017]
- Memorial & Civic Assistance Committee (2014). *Chechens in Russia*. Memorial & Civic Assistance Committee. Tilgjengelig fra http://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/chechens_in_russia_eng_1.pdf [lastet ned 3. april 2017]
- Norges ambassade i Russland (2010, 22. september). *Registrering – ZAGS. Registrering av fødsel*. Moskva: Norges ambassade i Russland.

Rapporten er kun internt tilgjengelig i Landdatabasen

- PFR, dvs. Prognoz Finansovykh Riskov (u.å.). Tekhnitsjeskie trebovanija po oformleniju pasporta grazhdanina RF sotrudnikami pasportno-vizovoj sluzjby i drugih podrazdelenij organov vnutrennikh del. [Tekniske krav til registrering av innenrikspass for tjenestemenn i passutstedende myndigheter samt andre relevante myndigheter innen innenriksministeriet]. Moskva: PFR. Tilgjengelig fra <http://www.bre.ru/security/10414.html> [lastet ned 3. mai 2017]
- Popovich, L., Potapchik, E., Shishkin, S., Richardson, E., Vacroux, A. & Mathivet B. (2011). *Russian Federation: Health system review. Health Systems in Transition* 13(7). Copenhagen: WHO. Tilgjengelig fra http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/157092/HiT-Russia_EN_web-with-links.pdf [lastet ned 8. mai 2017]
- [Regjeringens dekret No. 828] (1997, 8. juli). *Pravitelstvo Rossijskoj Federatsii. Postanovlenije ot 8 iolja 1997 g. N 828. Ob ytverzhdenii polozhjenija o pasporte grazhdanina Rossijskoj Federatsii, obraztsa blanka i opisanija pasporta grazhdanina Rossijskoj Federatsii. [Myndigheter i Den russiske føderasjonen. Beslutning av 8. juni 1997, nr. 828. Om å vedta forordningen om pass for borgere av Russiske Føderasjonen, om passblanketter og beskrivelsen av passet for borgere av Den russiske føderasjonen]*. Consultant.ru. Tilgjengelig fra <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=201722&fld=134&ds=1000000001,0&rnd=0.8908948471072569> [lastet ned 5. mai 2017]
- Russia Beyond the Headlines (2013, 23. september). Russia to start issuing e-passports in 2016. *Russia Beyond the Headlines*. Tilgjengelig fra <https://rbth.com/news/2013/09/23/russia-to-start-issuing-e-passports-in-2016-30037.html> [lastet ned 5. mai 2017]
- Russian Service Centre (u.å.). Podgotovka dokumentov dlja oformljenja zagranpasporta [Forbederelse av dokumentasjon for søknad om pass]. *Russian Service Centre*. Tilgjengelig fra <https://www.russianservicecentre.co.uk/prices/foreign-5years-80/> [lastet ned 5. mai 2017]
- [Den russiske føderasjons ambassade i Storbritannia og Nord-Irland] (u.å.a). *Polutsjennie novovo zagranovo pasporta vzroslim i detjam [Mottakelse av nye utenrikspass for voksne og barn]*. Tilgjengelig fra <http://www.rus.rusemb.org.uk/passportlegalization/> [lastet ned 14. oktober 2016]
- [Den russiske føderasjons ambassade i Storbritannia og Nord-Irland] (u.å.b). *Vpisanie detej v pasport [Innskriving av barn i pass]*. Tilgjengelig fra <http://www.rus.rusemb.org.uk/passportchild/> [lastet ned 14. oktober 2016]
- [Den russiske føderasjons ambassade i Storbritannia og Nord-Irland] (u.å.c). *Vydatsja gotovikh pasportov [Utlevering av ferdige pass]*. Tilgjengelig fra <http://www.rus.rusemb.org.uk/passporteject/> [lastet ned 14. oktober 2016]
- Den russiske føderasjons ambassade i Norge (u.å.a). *Oformlenie zagranitsjnogo pasporta [Utstedelse av utenrikspass]*. Oslo: Den russiske føderasjons ambassade i Norge. Tilgjengelig fra http://www.norway.mid.ru/ru/cons_zp_new_01.html [lastet ned 11. oktober 2016]
- Den russiske føderasjons ambassade i Norge (u.å.b). *Podtverzhdenie nalitsjija rossijskogo grazhdanstva [Bekreftelse på russisk statsborgerskap]*. Oslo: Den russiske føderasjons ambassade i Norge. Tilgjengelig fra http://www.norway.mid.ru/ru/cons_gr_05.html [lastet ned 11. oktober 2016]
- Transparency International (2017, 25. januar). *Corruption perception index 2016*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016 [lastet ned 4. april 2017]
- Transparency International (2013). *Global Corruption Barometer. Russia*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=russia> [lastet ned 19. oktober 2016]
- Udlændingestyrelsen (2011, oktober). *Chechens in the Russian Federation*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/6EC0730B->

[9F8E-436F-B44F-A21BE67BDF2B/0/ChechensintheRussianFederation.pdf](#) [lastet ned 26. september 2016]

- Udlændingstyrelsen (2015, januar). *Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra <https://www.nyidanmark.dk/nr/rdonlyres/662fd8ca-b89c-438c-b532-591500571951/0/chechnyafactfindingreport26012015finalinklfor side.pdf> [lastet ned 21. september 2016]
- U.S. State Department (2014, juni). *2014 Investment Climate Statement – Russia*. Washington D.C: U.S. State Department. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/228199.pdf> [lastet ned 5. mai 2017]
- Wikipedia. *Main Directorate for Migration Affairs (Russia)* (sist endret 6. juni 2016). Tilgjengelig fra [https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Directorate_for_Migration_Affairs_\(Russia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Directorate_for_Migration_Affairs_(Russia)) [lastet ned 5. mai 2017]

Muntlige kilder

- Anonym kilde. Møte med Landinfo 2016.
- Diplomatkilde A. E-post 30. august 2011.
- Diplomatkilde B. Møte i Moskva, november 2014.
- FMS i Groznyj. Møte i juni 2009 og november 2011.
- FMS i Moskva. Møte med distriktskontor november 2011.
- HRW, dvs. Human Rights Watch. Møte i Moskva, 2. februar 2016.
- International Medical Corps. Møte i Moskva 30. oktober 2012.
- Journalist med tsjetsjensk bakgrunn. Møte i Moskva, 31. oktober 2012.
- Representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (a). Møte 16. mars 2010.
- Representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (b). Møte 23. august 2010.
- Representant for russisk menneskerettighetsorganisasjon (c). Møte i Moskva 3. februar 2016.
- Russisk konsulat i Oslo, møte september 2015.
- Velinformert kilde, møte i Russland november 2011.